

APLICATIU

GUIA DOCENT

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Literatura llatina d'època imperial
Codi	100414
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Tercer
Horari	Dimarts i dijous: 11.30- 13.00h.
Lloc on s'imparteix	<i>Facultat de Filosofia i Lletres</i>
Llengües	castellà

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Cándida Ferrero Hernández
Departament	Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana
Universitat/Institució	UAB
Despatx	B7/139
Telèfon ( )	93581141
e-mail	candida.ferrero@uab.cat
Horari d'atenció	Dijous: 13.00- 14.30h.

3.- Prerequisits

Per cursar aquesta assignatura no hi ha prerequisits, tot i que és desitjable haver cursat l'assignatura de Literatura de l'època republicana.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'assignatura forma part de la matèria Literatura clàssica, i és una assignatura obligatòria al Grau d'Estudis Clàssics.

La seva orientació es apropar els estudiants vers un coneixement de la literatura i del fet literari que es produeix des l'època d'August i fins al final del període imperial.

Els objectius formatius de l'assignatura es podrien simplificar de la següent manera:

1. Conèixer els autors, les obres i els gèneres de la literatura llatina d'època imperial.
2. Conèixer l'evolució històrica de la literatura llatina imperial i el seu context cultural, social i polític.
3. Conèixer la transmissió i preservació dels textos literaris romans d'època imperial.
4. Conèixer i valorar la pervivència i la influència de la literatura imperial en les literatures i cultures d'èpoques posteriors.
5. Llegir i comentar el *Ab urbe condita* de Tit Livi. (Pròleg i llibre XXI).

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

B05 Que el estudiant hagi desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per tal d'emprendre estudis posteriors amb un elevat grau d'autonomia.

Resultat d'aprenentatge

Realitzar un treball de curs de forma autònoma, tot i que amb la supervisió de la professora.

Competència

CE3 Obtenir informació, a partir de les fonts escrites llatines, que permeti l'accés a diversos aspectes dels *realia*

Resultat d'aprenentatge

Examinar un aspecte monogràfic d'un passatge literari i connectar-lo amb els *realia*.

Competència

CE6 Explicar un text literari aplicant coneixements literaris, mètrics i estilístics.

Resultat d'aprenentatge

Elaborar un comentari d'un text llatí des del punt de vista formal i del seu contingut, tot identificant figures d'estil, retòriques i, si s'escau, mètriques.

Competència

CE 7 Identificar el fet literari clàssic i la seva transmissió.

Resultat d'aprenentatge

Reconèixer la definició i les característiques dels diversos gèneres literaris a partir dels textos metaliteraris i identificar la seva realització en obres concretes.

Competència

CT1 Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma.

Resultat d'aprenentatge

Fer-ne bon ús de bibliografia especialitzada i de recursos digitals sobre literatura clàssica i la seva recepció, tot discriminant el valor de la seva informació.

6.- Continguts de l'assignatura

La fonamentació teòrica tractarà els punts següents:

1. Concepte i límits d'allò que anomenem *Literatura llatina de l'època imperial*: límits cronològics generals i estètics.
2. La Roma imperial: límits històrics i sociopolítics.
3. Els gèneres literaris i la seva evolució a l'època imperial. Característiques generals i innovacions. Escripura, lectura y difusió del llibre. Literatura i política. Innovacions literàries.
4. La historiografia com a gènere polític: Tit Livi i el model historiogràfic imperial.
5. La literatura llatina cristiana.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

- 1) Les activitats dirigides versaran, equitativament, sobre la fonamentació teòrica de la matèria i el comentari literaris de passatges escollits de diversos autors, dels quals s'extraurà també informació sobre *realia*. Es requerirà una actitud activa i participativa en les sessions de classe.
- 2) A les activitats supervisades, l'alumnat haurà de demostrar l'assoliment de conceptes teòrics i les habilitats adquirides en la pràctica del comentari a través de lliuraments periòdics sobre textos que la professora proposarà amb antelació a través del Campus virtual.
També haurà de seguir la tutorització a fi de preparar un treball que podrà exposar-se a classe.
- 3) Pel que fa a les activitats autònomes, serà imprescindible la recerca i gestió de la informació adequada a partir de les pautes donades a les classes i de les consultes fetes a través del CV i el comentari dels textos assignats a fi d'aplicar els coneixements adquirits i familiaritzar-se amb els instruments i el mètode filològic.
- 4) Totes les activitats seran qualificades.

**TIPUS
D'ACTIVITAT**

ACTIVITAT

HORES

**RESULTATS
D'APRENTATGE**

Dirigides

33 %

Exposició teòrico- pràctica de la professora		Assoliment de pautes de treball en l'assoliment del contingut teòric i en la metodologia de la traducció i comentari.
Participació de l'alumnat		Capacitat d'exposar i compartir els resultats del treball autònom sobre el text i de debatre.
	50h.	

Supervisades

17%

Tutorització treballs		Capacitat d'aprofundir en la interpretació i comentari d'un text prèviament adjudicat i /o en l'estudi de la pervivència dels autors objecte d'estudi.
Seguiment Campus virtual		Resolució personal de dubtes, ampliació i reforç de l'assignatura.
	17.00h.	
Exercicis de control a l'aula	3.00h	
Tutoria presencial	5.00h.	

Autònomes

50%

Comentari de textos		Assoliment progressiu de la pràctica del comentari literari i estilístic dels autors objecte d'estudi.
Consultes bibliogràfiques, preparació comentaris, lectures obligatòries, temàtica contextual		Familiaritat amb la bibliografia bàsica i especialitzada, <i>instrumenta philologica</i> .
	75.00 h.	

8.- Avaluació

L'avaluació de l'estudiantat es farà a partir de la recollida de les evidències següents:

1. Presentació individual o en grup de comentaris i recensions sobre els autors treballats amb una periodicitat regular **30 %**
2. Un treball de curs, tutoritzat **10 %**
3. 1 Exercici final escrit teòric (30%) i 1 exercici pràctic (30%) **60 %**

Nota:

Si la professora té dues o més evidències singulars de l'estudiant (treballs, controls i/o proves), aquest ja no podrà ser qualificat com a "no presentat".

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENENTATGE

Lliurament periòdic d'exercicis.		Organització del temps. Capacitat de síntesi, d'anàlisi i de classificació. Aplicació dels mecanismes de traducció i de comentari filològic.
Lliurament del treball de curs	14- 01- 2014 Aula 1. 30	Capacitat d'organització des de l'inici del curs. Utilització dels <i>instrumenta</i> . Treball autònom.
Examen teòric sobre la matèria tractada	14- 01- 2014 Aula	Coneixement de la matèria. Capacitat de transferir els coneixements adquirits.
Examen pràctic: comentari de text.	16- 01- 2014 Aula 1.30	Comprensió del sentit d'un text, similar als treballats a classe. Comentari filològic del text.

9- Bibliografia

Obres generals sobre literatura llatina:

- ALBRECHT, M. von, *Historia de la literatura romana desde Andrónico hasta Boecio*, Barcelona, 1997-99, 2 vols.
- ANRW = *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt*, Berlin-New York, vol.I.2 i vols.II.30 en endavant.
- BARDON, H., *La littérature latine inconnue*, 2 vols., Paris, 1952-1956.
- BARDY, G.- DI NOLA, G., *Storia della letteratura cristiana antica latina*, Città del Vaticano, 1999 (edició actualitzada de la de 1929).
- BAIER, Th. (Hrsg.), *Götter und menschliche Willensfreiheit : Von Lukan bis Silius Italicus*, München, 2012.
- BAYET, J., *Literatura latina*, Barcelona, 1984.
- BICKEL, E., *Historia de la literatura romana*, Madrid, 1982.
- BIELER, L., *Historia de la literatura romana*, Madrid, 1969.
- BRAUND, S., M., *Latin Literature*, London-New York, 2002.
- CAVALLO, G.-FEDELI, P.-GIARDINA, A. (Edd.), *Lo Spazio letterario di Roma antica*, Roma, 1989-1991, 5 vols.
- CITRONI, M., COSOLINO, F., LABATE, M., NARDUCCI, E., *Letteratura di Roma Antica*, Roma-Bari 1997.
- CODOÑER, C. (ed.), *Historia de la literatura latina*, Madrid, 1997.
- CONTE, G.B., *Latin Literature. A History*, Baltimore and London, 1994.
- CUPAIOLO, F., *Storia della letteratura latina. Forme letterarie, autori e società*, Napoli, 1994.
- FERRERO HERNÁNDEZ, C. (ed.), *Autores hispanos de la literatura latina clásica*, Bellaterra, 2011.
- FLOCCHINI, N., *Argomenti e problemi di letteratura latina*, Milano, 1977.
- FONTAINE, J., *La littérature latine chrétienne*, Paris, 1970.
- FUHRMANN, M. (ed.), *Literatura romana*, Madrid, 1985.
- GENTILI, B.- STUPAZZINI, L.- SIMONETTI, M., *Storia della letteratura latina*, Roma, 1992.
- GIANOTTI, G.F.- PENNACINI, A., *Società e comunicazione letteraria di Roma antica*, Torino, 1986, 3 vols.
- GÓMEZ PALLARÈS, J., *Studiosa Roma. Los géneros literarios en la cultura romana*, UAB Bellaterra, 2003.
- GRIMAL, P., *La littérature latine*, Paris, 1994.
- HABINEK, Th., *The politics of Latin Literature: writing, identity and empire in Ancient Rome*, Princeton 1998.
- HABINEK, Th., *The world of Roman Song: from ritualized speech to social order*, Baltimore 2005.
- HARRISON, S., *A Companion to Latin Literature*, Oxford 2005.
- HERZOG, R.- SCHMIDT, P.L. (eds.), *Nouvelle histoire de la littérature latine*, Turnhout, 1993, Vols. 4 i 5.
- HUTCHINSON, G. O., *Latin Literature from Seneca to Juvenal. A Critical Study*, Oxford 1993.
- KENNEY, E.J.- CLAUSSEN, W. (eds.), *Historia de la literatura clásica. Vol. II: Literatura latina*, Madrid, 1989.
- LABRIOLLE, P., *Histoire de la littérature latine chrétienne*, Paris, 1947, 2 vols.
- LANA, I.- MALTESE, E.V., *Storia della civiltà letteraria greca e latina*, Torino, 1998, 3 vols.

- MARTIN, R.-GAILLARD, J., *Les genres littéraires à Rome*, Paris, 1981.
PALADINI, V.-CASTORINA, E., *Storia della letteratura latina*, 2 vols., Bologna, 1969-1972.
QUINN, K., *Texts and Contexts*, London 1979.
ROSTAGNI, A., *Storia della letteratura latina*, Torino, 1964, 3 vols.
SALLES, C., *Lire à Rome*, Paris, 1992.
SULLIVAN, J.P., *Literatura and Politics in the Age of Nero*, Cornell 1985.
TAPLIN, O. (ed.), *Literature in the Greek and Roman Worlds*, Oxford 2000.

Edicions i comentaris de Livi:

- Ab urbe condita*, Oxford : Oxford University Press, 1919-1974 (5 vols.)
Ab urbe condita, Stvtgardiae : Teubner, 1966- (Lib.21-22).
Història de Roma; introducció d'Antonio Fontán ; text revisat, traduccion i notes d'Antoni Cobos,
Barcelona : Fundació Bernat Metge, 2002-, vols. 1, 2 i 11.
Ab urbe condita. Libro XXI, Madrid : Gredos, 1971.
Da Sagunto a Zama : pagine della terza decade, Torino : S. Lattes, 1957.
Els Orígens de Roma : Ab urbe condita liber I; introducció, traduccion i notes de Bàrbara Matas i Bellés,
Barcelona : Edicions de la Magrana, 1999.
Hannibal : the scourge of Rome : being selections from Livy XXI, London : Cambridge University press, 1976.
Libro XXI (edición, estudio preliminar y comentario de Vallejo), Madrid : Instituto "Antonio de Nebrija", 1946.
LIVY in fourteen volumes, London : William Heinemann, 1964-1976.
Storia di Roma: Libri XXI-XXII, Milano : Arnoldo Mondadori, 1998.
TITO LIVIO e le istituzioni giuridiche e politiche dei romani . Testi interpretati da Luigi Labruna Publicació
Napoli : Edizioni Scientifiche Italiane, 1984.

10.- Programació de l'assignatura

GRUP/S:___

El programa de l'assignatura, explicitat en els objectius, els continguts i les activitats, serà desglossat de manera més àmplia a través de l'espai de l'assignatura al Campus Virtual.

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
Tots els dies de classe, excepció feta dels dedicats a l'avaluació.	Explicació i traducció i comentari dels textos dels autors del programa	Aula	Bibliografia	
Sessions de tutoria periòdiques	Correcció personalitzada o aclariments de dubtes sobre els textos o la bibliografia.	Despatx B7/ 139.		

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
Diaris	Lectura i comentari	Aula		
Esporàdics	Recensions sobre bibliografia	Campus Virtual		
14- 01- 2014	Treball de curs	Aula		